Δ.Σ.Α. : Πίσω στα θρανία της ντροπής

του Κώστα Παπαδάκη

Συμπληρώνονται τις μέρες αυτές 70 χρόνια από την εκτέλεση (5/3/1951) του 23χρονου Νίκου Νικηφορίδη, που καταδικάστηκε σε θάνατο από το έκτακτο Στρατοδικείο Θεσσαλονίκης, επειδή η συμμετοχή του στο «Φιλειρηνικό Δημοκρατικό Μέτωπο Νεολαίας» και στην «Διεθνή Εκκληση της Στοκχόλμης» για την ειρήνη, θεωρήθηκε ως συγκαλυμμένη προσπάθεια κατασκοπίας για την Σοβιετική Ένωση και το παράνομο τότε Κ.Κ.Ε. Ένα παιδί 23 χρονών, που οι φωτογραφίες το δείχνουν διπλάσιο της ηλικίας του, καθώς είχε προλάβει να γευθεί τις περιποιήσεις και τα βασανιστήρια της ασφάλειας και της Μακρονήσου, οδηγήθηκε στην εκτέλεση χωρίς από την τότε κυβέρνηση του «κεντρώου» Σοφοκλή Βενιζέλου, παρά το διεθνές κύμα συμπαράστασης για να σωθεί η ζωή του. Ένας από τους φορείς που σιώπησαν τότε ήταν ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών.

Ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών ήταν ένα συντηρητικό προπύργιο συντεχνιακό, στον οποίο δικαίωμα εκλέγεσθαι τότε είχαν μόνο οι παρ’ Αρείω Πάγω δικηγόροι (το 1/10 των εγγεγραμμένων) και είχε διανύσει το μεγαλύτερο μέρος της δεκαετίας του 1940 με Προέδρους διορισμένους από κατοχικές κυβερνήσεις σε διοικούσες επιτροπές, ένας εκ των οποίων ο Νικόλαος Ροντήρης εξελέγη στη συνέχεια το 1949 και ήταν Πρόεδρος του δικηγορικού συλλόγου Αθηνών μέχρι το Νοέμβριο του 1951 που πέθανε, διαρκούσης της δίκης Μπελογιάννη. Επί προεδρίας του λίγα χρόνια πριν, το 1947 είχε απορρίψει αίτημα συγγενών εξορίστων δικηγόρων για να ζητήσει ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών την απόλυσή τους από την εξορία. Είχε διώξει πειθαρχικά τον Μιλτιάδη Πορφυρογέννη, ένα έξοχο στέλεχος της αριστεράς, δικηγόρο, για δηλώσεις τις οποίες είχε κάνει σε διεθνές συνέδριο καταγγέλλοντας τη λευκή τρομοκρατία στην Ελλάδα. Είχε σιωπήσει στη δολοφονία του αγωνιστή δικηγόρου Γιώργου Πουλίδη το 1948 στο στρατοδικείο

της Τρίπολης. Και είχε υποχρεώσει τους υπαλλήλους του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών σε δήλωση νομιμοφροσύνης, την οποία είχαν υπογράψει όλοι πλην ενός, του Μιχάλη Βουρνά δικηγόρου, αδερφού του γνωστού ιστορικού Τάσου Βουρνά, τον οποίο και απέλυσε ο Ροντήρης επειδή δεν υπέγραψε. Μάλιστα, είχε επιχειρήσει εκβιαστικά και είχε καταφέρει να αποσπάσει απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών και μάλιστα όχι ομόφωνη, με μόνο 3 ψήφους διαφορά υπέρ, με την οποία είχε αποφασιστεί, να υποχρεωθούν όλοι οι δικηγόροι Αθηνών, όλα τα μέλη του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, να υποβάλουν δηλώσεις νομιμοφροσύνης προς το καθεστώς επ' απειλή διαγραφής. Και βέβαια δεν τόλμησε ποτέ να εφαρμόσει αυτήν την απόφαση.

Για τη δίκη Μπελογιάννη συνεπώς και για όλο εκείνο το κλίμα δεν υπήρξε κάποια διαμαρτυρία του Δικηγορικού Συλλόγου, κάποια καταγγελία, κάποια συμπεριφορά σαν αυτή που συνηθίσαμε και οικοδομήσαμε τα επόμενα χρόνια στο Δικηγορικό Σύλλογο και τον καταστήσαμε φυσικό, συλλογικό υπερασπιστή δικαιωμάτων και ελευθεριών. Το μόνο που έκανε εκείνη η διοίκηση για τη δίκη του Μπελογιάννη ήταν να απορρίψει το αίτημα του Γάλλου δικηγόρου Ντενερύ να παραστεί στη δίκη του Μπελογιάννη ως συνήγορος υπεράσπισης και σιώπησε φυσικά για όλες τις νομικές αυθαιρεσίες και την τρομοκρατία.

> *Ήταν μια περίοδος που οι συνήγοροι υπερασπιστές ακόμη δεν είχαν αρχίσει να διεκδικούν συνδικαλιστική κυριαρχία και θώκους.*

Ο χαρακτήρας του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών άρχισε να αλλάζει από το 1955 με τη θέσπιση του νέου Δικηγορικού Κώδικα (ΝΔ 3026/1954) και με τη «Νέα Κίνηση Δικηγόρων», η οποία άλλαξε τους συσχετισμούς των δυνάμεων, την προϊούσα ριζοσπαστικοποίηση και αργότερα τη συνάντηση με τα κινήματα για το Κυπριακό, για το 114, για τους Λαμπράκηδες, την ειρήνη, το δικτατορικό κίνημα, την κατάληψη της Νομικής και του Πολυτεχνείου και τη μεταπολίτευση και σιγά-σιγά ο συνήγορος

υπερασπιστής άρχισε να κυριαρχεί και να αναδεικνύει συνδικαλιστικές ηγεσίες. Ήδη το 1956 ο Μιχάλης Βουρνάς επαναπροσλήφθηκε στο Σύλλογο επί προεδρίας Αθανασίου Ζερβόπουλου, έγινε διευθυντής και με την ιδιότητα αυτήν τελεύτησε το βίο του το Φεβρουάριο του 1992 ως Διευθυντής του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών. Και τα επόμενα χρόνια φτάσαμε, όταν πια μαζικοποιήθηκε ο Σύλλογος, και μπορούσαν να ψηφίζουν όλοι οι δικηγόροι χωρίς εξαιρέσεις, να αναδειχθούν σε κορυφαίες συνδικαλιστικές θέσεις ηγεσίας μεγάλες ιστορικές μορφές υπερασπιστικές – για να μην παρεξηγηθώ αναφέρομαι μόνο σε ανθρώπους που έχουν φύγει από τη ζωή – όπως ο Ευάγγελος Γιαννόπουλος, ο Ευάγγελος Μαχαίρας, από του οποίου το βιβλίο για την ιστορία του Δικηγορικού Συλλόγου πολλά ενδιαφέροντα έχει κανείς να διαβάσει, και ο Τάκης Παππάς.

Η υλοποίηση της επιταγής του άρθρου 199 του τότε ισχύοντος Κώδικα περί Δικηγόρων (Ν.Δ. 3026/1954), το οποίο καθιστούσε τον Δικηγορικό Σύλλογο ανώτατο θεσμικό εκφραστή και υπερασπιστή των δικαιωμάτων και των ελευθεριών, συνέβαλε και στο να σταματήσουν οι εκτελέσεις και στο να αρχίσει η διαδικασία κατάκτησης όσων οι σκληρές μετεμφυλιακές κυβερνήσεις απαγόρευαν. Μεγάλες μορφές δικηγόρων αναδείχθηκαν πρωτοπόροι στην υπεράσπιση των δικαιωμάτων και ελευθεριών μέσα και έξω από τα δικαστήρια, δημιουργώντας ιερές παρακαταθήκες και κάποιες φορές πληρώνοντας και με την ζωή τους την ίδια το τίμημα για την ανιδιοτελή υπερασπιστική δράση τους : Σταύρος Κανελλόπουλος, Ευάγγελος Γιαννόπουλος, Παντελής Λιότσος, Νικηφόρος Μανδηλαράς, Ευάγγελος Μαχαίρας, Τάκης Παππάς. Αλλά ακόμα και πρόεδροι προερχόμενοι από τον δεξιό χώρο (Επαμεινώνδας Ζαφειρόπουλος, Σωτήρης Πολύδωρας, Δήμητρης Παξινός) διακρίθηκαν όχι λίγες φορές για ανακοινώσεις, ψηφίσματα και παρεμβάσεις του Δ.Σ.Α., οι οποίες σε κορυφαία ζητήματα που άπτονταν κρατικών αυθαιρεσιών και περιορισμού δικαιωμάτων και ελευθεριών, τάσσονταν πάντα με το μέρος των θυμάτων ενάντια στην εξουσία. Συχνά κάποιοι υπεράσπισαν με διάφορους τρόπους εκείνους που η εξουσία θεωρούσε «τρομοκράτες»:

Ο Ευαγγελος Γιαννόπουλος υπήρξε ένας από τους συνηγόρους του Ρόλφ Πόλε στις δίκες έκδοσής του το 1976.

Ο Δημήτρης Παξινός έδωσε μαζί μας με συνέπεια τη μάχη για να μην εκδοθεί ο Τούρκος «τρομοκράτης» πολιτικός αγωνιστής Ταϋλάν στη Γερμανία το 2004 και το πέτυχε. Ενώ αναρίθμητες ήταν οι παρεμβάσεις του για ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ιδίως για τα δικαιώματα των κρατουμένων.

Και ο πρόωρα εκλιπών Μιχάλης Ζαφειρόπουλος δεν ψήφισε ποτέ «Όχι» σε οποιοδήποτε ψήφισμα πρότεινε ο γράφων «αριστεριστής» σχετικό με ανθρώπινα δικαιώματα και κρατική καταστολή.

Όλα αυτά συνέβαλαν στη διαχρονική καταξίωση του Δικηγορικού Συλλόγου, όχι μόνο απέναντι στους δικηγόρους, αλλά απέναντι και στο κοινωνικό σύνολο διαμορφώνοντας την προσδοκία και την απαίτηση της ολόκληρου του νομικού κόσμου και της κοινωνίας για τις τοποθετήσεις του. Αυτό που αποτυπώνει και ο ισχύων κώδικας περί δικηγόρων (ν. 4194/2013) στο άρθρο 90 («Σκοποί και αρμοδιότητες δικηγορικών συλλόγων ")

Στους δικηγορικούς συλλόγους ανήκει :

α) Η υπεράσπιση των αρχών και κανόνων του κράτους δικαίου σε μία δημοκρατική πολιτεία»

Η σημερινή πλειοψηφία του Δ.Σ. του Δ.Σ.Α. και ο πρόεδρός του αποτελούν θλιβερή εξαίρεση και μας γυρίζουν στις μέρες του Ροντήρη , στο 1951. Σιωπούν εκκωφαντικά εδώ και 56 ημέρες, όσο διαρκεί δηλαδή η απεργία πείνας του Κουφοντίνα, που αποτελεί διαμαρτυρία και απαίτηση επαναφοράς στην νομιμότητα, εξαιτίας της παραβίασης του άρθρου 3 Ν. 4760/2020, που η ίδια η κυβέρνηση θέσπισε για την σωφρονιστική αντιμετώπιση του Κουφοντίνα, καθ' ομολογία της, και τον οποίο η ίδια παραβιάζει εξαπατώντας με εναλλασσόμενα κατά περίσταση ψέμματα την κοινή γνώμη και προσπαθώντας να φορτώσει τις ευθύνες της στην δικαιοσύνη και στους συνηγόρους του. Η φωνή του Δ.Σ.Α. απουσιάζει, την στιγμή κατά την οποία έχει εκφραστεί η φωνή της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, του

Συνηγόρου του Πολίτη, της Διεθνούς Αμνηστίας, των Δικηγορικών Συλλόγων Πατρών και Πειραιά, ακόμα και της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων, έστω και με τις διαφωνίες μερικών δεκάδων εκπροσώπων του «δικαστικού μεσαίωνα», όπως εύστοχα τους χαρακτήρισε ο πρόεδρος της Ε.Δ.Ε.

Όλοι αυτοί καταγγέλλουν είτε στο σύνολο είτε σε επιμέρους πτυχές της την καταπάτηση των αρχών και κανόνων του κράτους δικαίου που ο Δ.Σ.Α. επιφορτίζεται και νομικά πρωτίστως να υπερασπίζει.

> *Με την στάση τους αυτή, παρά τα έντονα και επανειλημμένα αιτήματα των συμβούλων της αριστεράς, αλλά και άλλων συμβούλων, όπως και του τ. αντιπροέδρου του θέμη Σοφού, περιορίζουν τον Δ.Σ.Α. σε ένα συντεχνιακό μικρομάγαζο, αποτυχημένης διαχείρισης και αυτό, αφού δεν κάνει τίποτα άλλο εδώ και αρκετούς μήνες από το να ζητάει να μείνουν ανοιχτά τα δικαστήρια ενάντια στην λογική και στην ογκούμενη αύξηση των κρουσμάτων της πανδημίας και να διεκδικεί εκλιπαρώντας λίγες εκατοντάδες ευρώ για τους πληττόμενους δικηγόρους, αντί να οργανώνει κινητοποιήσεις και να διεκδικεί ουσιαστική και πλήρη αποζημίωση και απαλλαγή από φόρους και ασφαλιστικές εισφορές.*

Υποκλίνεται στον κυβερνητικό αυταρχισμό, τον οποίο ουδέποτε έχει καταγγείλει (συναθροίσεις, κατάργηση πανεπιστημiακού ασύλου, πανεπιστημιακή αστυνομία κα.), με αποτέλεσμα να γιγαντώνεται η καθημερινή και εκτεταμένη του εξάπλωση. Τα ανταανακλαστικά του λειτουργούν αυτόματα μόνο όταν ο Ρουβίκωνας επισκέπτεται τα δικαστήρια.

Την ώρα που χιλιάδες δικηγόροι και νομικοί από όλη την Ελλάδα υπογράφουν, κινητοποιούνται και διαδηλώνουν κάθε μέρα, συμβάλλοντας με την παρουσία και την συμπεριφορά τους στην κατάκτηση του δικαιώματος των διαδηλώσεων στην πράξη για συμπαράσταση στον απεργό πείνας Δημήτρη Κουφοντίνα, η πλειοψηφία των μελών του Δ.Σ. του Δ.Σ.Α. είναι άφαντη,

ανύπαρκτη και φοβική.

> *Ένας τέτοιος φόβος απέναντι στην συγκέντρωση διαμαρτυρίας που διοργανώθηκε χθες 3/3/2021 και ώρα 16.30΄ έξω από τα γραφεία του Δ.Σ.Α., τους έκανε να φέρουν την αστυνομία, να ασφαλίσουν πόρτες και παράθυρα και να εξαφανιστούν, μήπως τυχόν και θελήσουμε να μπούμε στο κτήριο. Ασφαλώς και δεν θα τους κάναμε την χάρη να εγκλωβιστούμε στα ντουβάρια του, την στιγμή που το καθήκον μας καλούσε σε μία ακόμα μαζική διαδήλωση χιλιάδων ανθρώπων στο Σύνταγμα. Γιατί για μας ο Δ.Σ.Α. δεν είναι τα ντουβάρια και οι τοίχοι του, είναι το «χώμα» που άφησαν οι προηγούμενες ηρωικές γενιές των αγωνιστών και αυτό το χώμα είναι δικό τους και δικό μας.*

Και αν ο κ. Βερβεσός νομίζει, ότι προσαρμόζοντας την πολιτική του προς τα δεξιά διασπά το ακροατήριο των δικηγόρων που υποστηρίζουν την Ν.Δ. και γενικότερα του συντηρητικού τους κομματιού και ενισχύει τις πιθανότητες επανεκλογής του, δεν έχει παρά να συμβουλευτεί τα διδάγματα της συνδικαλιστικής ιστορίας του Δ.Σ.Α., τα οποία αποδεικνύουν χωρίς καμία εξαίρεση ότι όλοι οι διατελέσαντες «κεντροαριστεροί» πρόεδροι που ακολούθησαν την ίδια συμπεριφορά, ηττήθηκαν στις αμέσως επόμενες εκλογές από τον καθαρά δεξιό αντίπαλο τους. Δυστυχώς για αυτούς, το ακροατήριο των «κυρ – Παντελήδων» της δικηγορίας στο οποίο φαίνεται να ελπίζει και ο σημερινός πρόεδρος είναι μαθημένο να ξεχωρίζει τα αυθεντικά από τις απομιμήσεις και φυσικά να τα προτιμά.

Εάν λοιπόν ο κ. Βερβεσός νομίζει ότι κάνοντας πλάτη στην κυβερνητική αυθαιρεσία και γενικότερα στην κυβερνητική πολιτική, συνεχίζοντας τον δρόμο στο επαίσχυντο ΝΑΙ στο δημοψήφισμα 2015, ενισχύει την επανεκλογή του, είναι βέβαιο ότι κοιμάται σε λάθος πλευρό, αλλά είναι πρόβλημά του. Δικαίωμά του είναι να διαχειριστεί την προσωπική του καριέρα, με τον τρόπο που εκείνος νομίζει. Εκείνο που δεν είναι δικαίωμα του είναι να την βάλει πάνω από την ιστορία του Δικηγορικού Συλλόγου και να την φέρει πίσω στα χρόνια του

Ροντήρη, ξανά δηλαδή στις σελίδες της ντροπής από τις σελίδες της δόξας.

Τον ευχαριστώ και πάλι για τη στάση του, όπως και κάθε άλλον που συμπαραστάθηκε, απέναντι στη σύλληψή μου στις 6/12/2020, αλλά δεν αρκεί αυτό, ούτε ανατρέπει την όλη εικόνα.

Τις σελίδες της δόξας θα τις γράψουν οι χιλιάδες αγωνιζόμενοι κάθε μέρα μαχόμενοι δικηγόροι, που υπερασπίζονται αυτά που ο Δ.Σ.Α. εξαιτίας του απεμπολεί.

Και με τους αγώνες τους όταν η θλιβερή παρένθεση των «Ροντήρηδων 2021» θα κλείσει, ο Δ.Σ.Α. θα επανέλθει στον δρόμο που τον καλεί η ιστορία του.

Αθήνα, 4/3/2021

Κώστας Παπαδάκης